

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 grudnia 2015 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego zobowiązał A. S. do zwrotu nadpłaty renty rolniczej za okres od dnia 27 czerwca 1994 roku do 30 września 1996 roku w kwocie 1 728,84 zł

/decyzja – k. 43 akt KRUS/.

W dniu 20 stycznia 2016 roku od powyższej decyzji odwołanie do Sądu Okręgowego w Łodzi złożyła A. S. wnosząc o jej uchylenie i o wstrzymanie wykonania zaskarżonej decyzji z uwagi na to, że zapłata należności stanowi znaczne obciążenie dla wnioskodawczynie z uwagi na trudną sytuację majątkową. Wskazano, że wnioskodawczynie nie była poinformowana z jakiego powodu nastąpiło zawieszenie wypłaty świadczenia. Zgłoszono zarzut przedawnienia w oparciu o art. 41 b ust.1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników /odwołanie – k.2- 3/.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu odwołania organ rentowy wskazał, że wnioskodawczynie w okresie od 27 czerwca 1994 roku do dnia 30 września 1996 roku pobrała nienależnie z KRUS rentę rolniczą, w związku z jednoczesnym pobieraniem w tym okresie renty rodzinnej z ZUS i zobowiązano odwołującą do zwrotu kwoty 1 728,84 złotych tytułem nienależnie pobranego świadczenia

/o dpowiedź na odwołanie k.4/.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniosła o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu podtrzymała dotychczasowe stanowisko. Jednocześnie rolniczy organ rentowy podkreślił, że wbrew twierdzeniom skarżącej Kasa w przesyłanych decyzjach wskazywała informacje dotyczące zasad zawieszania świadczeń emerytalno – rentowych, a także o obowiązku niezwłocznego powiadomienia organu rentowego w sytuacji zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń

/odpowieź na odwołanie – k. 4 -4 odwr akt KRUS/.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. S. urodzona (...) rentę rolniczą ma przyznaną od 27 czerwca 1994 roku tj., od powstania długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym

/okoliczność bezsporna, decyzja k.18 akt KRUS /.

Decyzją z dnia 15 grudnia 1994 roku przeliczono wnioskodawczynie rentę rolniczą od dnia 01 listopada 1994 roku tj., od nabycia uprawnień

/ decyzja k. 21 akt KRUS/.

Każdorazowa decyzja Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w Ż. dotycząca prawa do renty rolniczej zawierała pouczenie o konieczności powiadamiania KRUS o podanych w pouczeniu sytuacjach powodujących: ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty w całości lub w części, w przypadku pobierania emerytury lub renty z innego tytułu przyznanej przez inny organ

/ decyzje k.18, k.21 akt KRUS/.

Decyzją z dnia 03 września 1996 roku odmówiono wnioskodawczynie prawa do renty rolniczej. Orzeczeniem Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej z dnia 29 sierpnia 1996 roku wnioskodawczynie nie została uznana za długotrwale niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym, wobec czego brak było podstaw do dalszej wypłaty renty rolniczej. Od dnia 01 października 1996 roku wstrzymano wypłatę renty rolniczej

/ decyzja k.34 akt KRUS/.

Decyzją z dnia 09 marca 1978 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał wnioskodawczyni oraz synowi R. S. rentę rodzinną po zmarłym mężu J. S.. Wnioskodawczyni rentę rodzinną pobierała od dnia 23 grudnia 1977 roku. Od dnia 1 listopada 1991 roku renta rodzinna uległa podziałowi na dwie uprawnione osoby: A. S. i R. S.. Fakt pobierania przez wnioskodawczynię renty rodzinnej z ZUS nie był znany organowi rentowemu do kwietnia 2013 roku

/ okoliczności bezsporne, decyzja k.28, wyrok wraz z uzasadnieniem Sądu Apelacyjnego w Łodzi k.31 akt KRUS /.

Prawomocną decyzją z dnia 30 sierpnia 2013 roku Prezes KRUS w punkcie 1 stwierdził niepodleganie przez wnioskodawczynię ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie ubezpieczenia emerytalno – rentowego oraz ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego od dnia 01 stycznia 1991 roku. W dniu wejścia w życie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników wnioskodawczyni nie spełniała warunków do podlegania ubezpieczeniu

/ decyzja k.25 akt KRUS/.

Prawomocną decyzją z dnia 05 września 2013 roku Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówiono wnioskodawczyni prawa do emerytury rolniczej wobec braku spełnienia przesłanki podlegania ubezpieczeniu emerytalno – rentowemu przez okres co najmniej 25 lat.

/ decyzja k. 26 akt KRUS/. informacje o jednostce

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, w tym na podstawie dokumentów zawartych w załączonych aktach rentowych. Dokumenty te nie budzą wątpliwości, a nadto nie były kwestionowane w toku postępowania przez żadną ze stron. Stanowią zatem w pełni wiarygodne źródło dowodowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie oraz poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych odwołanie nie jest zasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Stan faktyczny sprawy nie jest sporny i wynika z niego jednoznacznie, że rolniczy organ rentowy nadpłacił wnioskodawczyni w okresie od dnia 27 czerwca 1994 roku do 30 września 1996 roku rentę rolniczą. Powyższe świadczenie było więc świadczeniem nienależnym.

W realiach niniejszej sprawy znajduje zastosowanie przepis art. 28 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (T.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 704 ze zm.) Zgodnie z art. 28 ust. 1 w/w ustawy wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2-8, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą.

W ust. 2 art. 28 ustawy postanowiono, że zawieszenie wypłaty dotyczy:

1) części uzupełniającej emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy,

2) emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin w części równej 95% emerytury podstawowej

- i obejmuje całość lub określony ułamek tej części świadczenia; ilekroć w ust. 3 i 5-7 jest mowa o zawieszeniu wypłaty w całości, w połowie albo w jednej czwartej - rozumie się odpowiednio zawieszenie wypłaty tej części świadczenia, jej połowy albo jednej czwartej.

Zgodnie z ust. 3 art. 28 wypłata ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt lub rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, z zastrzeżeniem ust. 5-7 i 9-11.

Z kolei w ust. 4 art. 28 przewidziano, że uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając:

1) gruntów wydierżawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej co najmniej na 10 lat i zgłoszonej do ewidencji gruntów i budynków, osobie niebędącej:

a) małżonkiem emeryta lub rencisty,

b) jego zstępnym lub pasierbem,

c) osobą pozostającą z emerytem lub rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym,

d) małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b lub c;

2) gruntów trwale wyłączonych z produkcji rolniczej na podstawie odrębnych przepisów, w tym zalesionych gruntów rolnych;

3) gruntów i działów specjalnych należących do małżonka, z którym emeryt lub rencista zawarł związek małżeński po ustaleniu prawa do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia;

4) własności (udziału we współwłasności) nieustalonej odpowiednimi dokumentami urzędowymi, jeżeli grunty będące przedmiotem tej własności (współwłasności) nie znajdują się w posiadaniu rolnika lub jego małżonka.

Zgodnie z ust. 5 art. 28 jeżeli emeryt lub rencista jest długotrwale niezdolny do pracy wskutek wypadku przy pracy rolniczej albo rolniczej choroby zawodowej, wypłata świadczenia przez okres dwóch lat od tego wypadku albo od zachorowania na tę chorobę ulega zawieszeniu tylko w połowie.

W ust 6 art. 28 przewidziano, że wypłata ulega zawieszeniu w połowie, jeżeli:

1) (uchylony);

2) rencista pobiera okresową rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy, nie dłużej jednak niż przez dwa lata.

Zgodnie z ust. 7 art. 28 wypłata ulega zawieszeniu w jednej czwartej, jeżeli:

1) emeryt lub rencista nie zawarł umowy z następcą stosownie do przepisów rozdziału 7 i nie ma możliwości sprzedaży nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego co najmniej po cenie odpowiadającej ich oszacowaniu według przepisów o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa albo

2) trwają czynności zmierzające do wywłaszczenia tych nieruchomości, ich wykupu na cel uzasadniający wywłaszczenie albo do trwałego wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej na podstawie odrębnych przepisów lub

3) nieruchomości te są położone w strefie ochronnej lub na innym obszarze specjalnym, utworzonym na podstawie odrębnych przepisów w związku z wprowadzeniem ograniczeń w użytkowaniu gruntów rolnych albo w celach ochronnych.

W ust 8 postanowiono, że jeżeli wypłata ulega zawieszeniu w myśl ust. 3 lub 5, zawieszona jest w całości wypłata dodatku pielęgnacyjnego, przysługującego z tytułu ukończenia 75 lat.

Z kolei ust. 9 art. 28 stanowi, iż w przypadku podjęcia działalności rolniczej na gruntach:

1) nabytych w drodze dziedziczenia lub

2) uprzednio wydzierżawionych co najmniej na 10 lat, jeżeli dzierżawa ustała wcześniej z przyczyn niezależnych od wydzierżawiającego, lub

3) odzyskanych w wyniku rozwiązania - z przyczyn niezależnych od uprawnionego - umowy, na podstawie której uprzednio zbył on te grunty, albo w wyniku uchylecia lub stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej

- wypłata nie ulega zawieszeniu przez okres jednego roku.

Z brzmienia ust. 10 art. 28 wynika, że w przypadku zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej polegającej na przekazaniu gospodarstwa rolnego w formie aktu notarialnego osobie niepełnoletniej wypłata ulega zawieszeniu w całości do czasu osiągnięcia przez tę osobę 18 lat.

Z kolei zgodnie z treścią ust. 11 art. 28 w przypadku, gdy rencista lub emeryt uprawniony do emerytury z art. 19 ust. 1 prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem podlegającym ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy, wypłata nie ulega zawieszeniu.

Jak postanowiono w ust. 12 art. 28, przepisów ust. 1-10 nie stosuje się do świadczeń przyznanych na podstawie art. 19a.

W myśl art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników w razie zbiegu prawa do emerytury z prawem do renty na podstawie ustawy, uprawnionemu przyznaje się jedno świadczenie - wyższe lub wybrane przez uprawnionego, z zastrzeżeniem art. 22 ust. 3 i 4.

Z ust. 2 wynika, że w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przysługującej na podstawie ustawy z prawem do emerytury lub renty z innego ubezpieczenia społecznego, uprawnionemu wypłaca się jedno wybrane przez niego świadczenie, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.

W myśl ust. 2a przepisu ust. 2 nie stosuje się do osób uprawnionych jednocześnie do emerytury rolniczej oraz do emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ust. 1, art. 24a lub art. 184 przepisów emerytalnych.

W myśl ust. 2b uprawniony do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy albo renty rodzinnej z ubezpieczenia i do emerytury na podstawie art. 24 lub art. 24a przepisów emerytalnych traci prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy albo renty rodzinnej z ubezpieczenia, chyba że zanim wystąpi z wnioskiem o prawo do emerytury na podstawie art. 24 lub art. 24a przepisów emerytalnych złoży oświadczenie, że wybiera rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy albo rentę rodzinną z ubezpieczenia. W przypadku złożenia tego oświadczenia środki zgromadzone na jego rachunku w otwartym funduszu emerytalnym są przekazywane przez ten fundusz, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa. Oświadczenie o wyborze świadczenia jest ostateczne i nie przysługuje od niego prawo odstąpienia.

W myśl ust. 2c w przypadku gdy uprawniony do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy nie spełnia warunków do emerytury rolniczej na podstawie art. 22 ust. 3, Kasa wzywa uprawnionego do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, w terminie co najmniej 3 miesięcy przed osiągnięciem wieku emerytalnego, do złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 2b.

W myśl ust. 2d Kasa wzywa uprawnionego do renty rodzinnej z ubezpieczenia, w terminie co najmniej 3 miesięcy przed osiągnięciem wieku emerytalnego, do złożenia oświadczenia, o którym mowa w ust. 2b.

3. (uchylony)

4. Odrębne przepisy określają prawo do pobierania świadczeń w razie zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury lub renty z ubezpieczenia z prawem do:

- 1) renty inwalidy wojennego i wojskowego, którego niezdolność do pracy pozostaje w związku ze służbą wojskową;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej pobytem w miejscach, o których mowa w art. 3 i 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1206);
- 3) renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy, wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy albo wskutek choroby zawodowej;
- 4) świadczenia o charakterze rentowym z instytucji zagranicznej.

Art. 52 ust.1 W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a ponadto:

1) do składek na ubezpieczenie stosuje się odpowiednio art. 12, art. 26, art. 29 § 1 i 2, art. 51 § 1, art. 55, art. 59 § 1 pkt 1, 3, 4, 8 i 9, art. 60 § 1, art. 62 § 1 i 5, art. 62b § 1 pkt 2 i § 3, art. 63 § 1, art. 72 § 1 pkt 1 i 4, art. 73 § 1 pkt 1 i 5, art. 77 § 1 pkt 2, art. 77b § 2 i 4, art. 78 § 1, § 3 pkt 3 lit. a i § 4, art. 79 § 2, art. 91, art. 97 § 1, art. 98 § 1 i § 2 pkt 1, 2 i 7, art. 100 § 1, art. 101 § 1, art. 105 § 1 i 2, art. 106 § 1 i 2, art. 107 § 1, § 1a, § 2 pkt 2 i 4 i § 3, art. 108 § 1 i 4, art. 109 § 1 i 2 pkt 1, art. 110 § 1, § 2 pkt 2 i § 3, art. 111 § 1-4 i § 5 pkt 1, art. 112 § 1, § 3, § 4 pkt 2 i § 5-7 oraz art. 118 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa;

2) do przyznawania świadczeń z ubezpieczenia i do ich wypłaty stosuje się odpowiednio przepisy regulujące przyznawanie i wypłatę odpowiednich świadczeń przysługujących pracownikom i członkom ich rodzin.

2. Zasady zwrotu nienależnie pobranych świadczeń oraz ustalania odsetek za opóźnienia w wypłacie świadczeń określają przepisy emerytalne oraz przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o świadczeniach pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa.

Wnioskodawczyni w okresie od dnia 23 grudnia 1978 roku pobierała rentę rodzinną z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Jednocześnie od dnia 27 czerwca 1994 roku do dnia 30 września 1996 roku pobierała przyznaną z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego rentę rolniczą. A. S. dopiero w kwietniu 2013 roku powiadomiła rolniczy organ rentowy, że pobiera rentę rodzinną z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W przypadku gdyby wnioskodawczyni powiadomiła wcześniej Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o pobieranej rencie rodzinnej wypłata części uzupełniającej renty rolniczej uległaby zawieszeniu co skutkowałoby brakiem obowiązku jej zwrotu. Ponieważ wnioskodawczyni nie dokonała powiadomienia Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o pobieraniu świadczenia przyznanego przez inny organ zobowiązana jest do zwrotu pobranej nienależnie renty rolniczej.

Przepis art. 33 ust.2 w/w ustawy reguluje kwestię zbiegu prawa do świadczenia, w sytuacji, w której jedna osoba spełnia warunki do otrzymania więcej niż jednego świadczenia z różnych systemów ubezpieczeniowych. Przepis ten wyraża, przyjętą przez ustawodawcę w ustawie o ubezpieczeniu rolników, ogólną zasadę pobierania jednego świadczenia (tzw zasada niekumulacji), która dotyczy zbiegu świadczenia przysługującego z tytułu prawa do renty lub emerytury rolniczej ze świadczeniem przysługującym z tych samych tytułów, ale z innego ubezpieczenia społecznego. Zgodnie z nią uprawniony do więcej niż jednego świadczenia z tego tytułu wybiera, które świadczenie chce otrzymywać. Przy czym, wybór świadczenia należy do sfery samodzielnych uprawnień i nie podlega ocenie. To znaczy, że nawet jeżeli uprawniony zażąda wypłaty niższego świadczenia, żądanie to musi zostać uwzględnione (lex nr 1675284 postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 września 2013 roku w sprawie II UK 186/13). Przekładając powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że skarżąca nie tylko nie dokonała wyboru przysługującego jej świadczenia ale co więcej wbrew powyższym regulacjom pobierała w spornym okresie dwa świadczenia.

Zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 748 ze zm.) osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich

zwrotu. Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu art. 138 ust. 1 w/w ustawy uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania (art. 138 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy).

Zgodnie z treścią ust. 4 art. 138 ustawy emerytalnej, nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata, z zastrzeżeniem ust. 5.

Z art. 139 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej wynika, że ze świadczeń pieniężnych określonych w ustawie - po odliczeniu składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz zaliczki i innych należności z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych - podlegają potrąceniu, z uwzględnieniem art. 141, następujące należności kwoty nienależnie pobranych emerytur, rent i innych świadczeń z tytułu:

a) zaopatrzenia emerytalnego oraz ubezpieczenia społecznego za okres przed dniem wejścia w życie ustawy,

b) ubezpieczeń społecznych, o których mowa w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, wraz z odsetkami za zwłokę w ich spłacie,

c) zaopatrzenia określonego w odrębnych przepisach.

Wskazać należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono ugruntowany obecnie pogląd, że nienależnie pobrane świadczenie w rozumieniu art. 138 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, to świadczenie wypłacane mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczenia na skutek okoliczności leżących po stronie ubezpieczonego. Tym samym nie można przyjąć, aby doszło do nienależnego pobrania świadczenia, jeżeli jego wypłata (mimo zaistnienia wskazanych okoliczności) nastąpiła z przyczyn niezależnych od ubezpieczonego. Mogą to być zarówno przyczyny leżące po stronie organu rentowego (błąd) lub niezależne od tego organu. Sąd Najwyższy podkreślił, że na podstawie art. 138 ust. 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach można żądać zwrotu świadczenia, jeżeli osoba pobierająca była pouczona o braku prawa do ich pobierania. Pouczenie musi być należyte, czyli wyczerpujące i wyraźnie wskazujące okoliczności w jakich dochodzi do nienależnego pobrania świadczenia, dokonane w taki sposób, aby było zrozumiałe dla osoby, do której było skierowane. Pouczenie nie może być abstrakcyjne, obciążone brakiem konkretności (por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 listopada 1998 roku w sprawie o sygn. akt II URN 46/95, OSNP 1996/12/174, lex numer 23750 i z dnia 17 lutego 2005 roku w sprawie o sygn. akt II UK 440/03, OSNP 2005/18/291, lex numer 155203). Warunkiem uznania świadczenia za nienależnie pobrane jest pouczenie o okolicznościach, których wystąpienie w czasie pobierania świadczenia powoduje jego utratę (w całości lub w części). Pouczenie o takich okolicznościach nie może odnosić się indywidualnie do pobierającego świadczenie, gdyż nie da się przewidzieć, które z różnorodnych okoliczności wystąpią u konkretnego świadczeniobiorcy. W tym sensie wystarczające jest przytoczenie przepisów określających te okoliczności. Jednakże pouczenie musi być na tyle zrozumiałe, aby pobierający świadczenie mógł je odnieść do własnej sytuacji. Ponieważ pouczenie dotyczy zmian w stanie faktycznym i prawnym w stosunku do stanu istniejącego w dacie przyznania świadczenia, pobierający świadczenie musi mieć możliwość skonfrontowania zmian, jakie zaszły w jego przypadku, z treścią pouczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2008 roku w sprawie o sygn. akt I UK 394/07, lex numer 494135).

Przedmiotem sporu pozostawało to, czy wnioskodawczyni została przez rolniczy organ rentowy prawidłowo pouczona o braku prawa do pobierania części uzupełniającej świadczenia, zaś w konsekwencji czy świadczenie to było świadczeniem nienależnie pobranym w rozumieniu art. 138 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu art. 138 ust. 1 w/w ustawy uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania (art. 138 ust. 2 pkt 1 w/w ustawy).

W ocenie Sądu pouczenia rolniczego organu rentowego zwarte w kierowanych do skarżącej decyzjach Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w Ż. spełniają powyższe wymagania, stąd należy je ocenić jako spełniające warunki, od których uzależniona jest możliwość żądania zwrotu świadczenia.

W konsekwencji Sąd uznał, iż wnioskodawczyni nie miała uprawnień do renty rolniczej w okresie od 27 czerwca 1994 roku do 30 września 1996 roku zaś świadczenie rentowe pobierała, mimo że miała świadomość tego, że wypłata świadczeń uzależniona jest od braku pobierania emerytury lub renty z innego tytułu przyznanej przez inny organ.

W każdorazowej bowiem decyzji organu rentowego ustalającej prawo do renty rolniczej znajdowało się pouczenie, iż w celu ustalenia, czy nie zachodzą okoliczności powodujące zawieszenie lub zmniejszenie wysokości renty rolniczej wnioskodawczyni jest zobowiązana zawiadomić organ wypłacający świadczenie o pobieraniu emerytury lub renty z innego tytułu przyznanej przez inny organ. Wnioskodawczyni mimo tych pouczeń – prawidłowych i zrozumiałych w swej treści - nie powiadomiła rolniczego organu rentowego o pobieraniu od 23 grudnia 1978 roku renty rodzinnej.

W myśl art. 41 b ust. 1 ustawy art. 28 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (T.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 704 ze zm.) należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 2-7.

Nie ulegają przedawnieniu należności z tytułu składek zabezpieczone hipoteką, jednakże po upływie terminu przedawnienia należności te mogą być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki do wysokości zaległych składek i odsetek za zwłokę liczonych do dnia przedawnienia (ust. 2).

Przedawnienie należności z tytułu składek wynikających z decyzji o odpowiedzialności osoby trzeciej lub następcy prawnego następuje po upływie 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym decyzja została wydana (ust. 7).

W niniejszej sprawie podnoszony przez wnioskodawczynię zarzut przedawnienia w oparciu o wskazany wyżej przepis nie znajduje podstaw do uwzględnienia. Początek biegu terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia uprawomocnienia się decyzji Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 15 grudnia 2015. Natomiast wskazany w ust 2 i 7 zapis wskazuje na sytuacje w jakich należności z tytułu składek nie ulegają przedawnieniu a także wskazuje na odpowiedzialność osoby trzeciej lub następcy prawnego co nie dotyczy niniejszej sprawy. informacje o jednostce

Należy wskazać, że wnoszone przez wnioskodawczynię odstępianie od zwrotu nadpłaty renty rolniczej o które wносиła wnioskodawczyni nie jest przedmiotem niniejszego postępowania. Wnioskodawczyni we wskazanym zakresie winna zwrócić się do rolniczego organu rentowego w odrębnym trybie po uprawdopodobnieniu okoliczności wskazujących na trudną sytuację rodzinną i majątkową.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy, działając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie wnioskodawczyni, uznając je za bezzasadne.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawczyni wraz z pouczeniem.

informacje o jednostce

informacje o jednostce

D. D-Z.